

Nieuwsbrief netwerk 3D Onderwijs

Eerste jaargang nummer 2

VOORWOORD.

We zijn blij dat het is gelukt om aan de start van het nieuwe jaar 2021 een tweede nieuwsbrief van en voor ons netwerk 3D Onderwijs te maken.

Een jaar dat voor mensen die werkzaam zijn in het onderwijs veel vraagt, onderwijs geven op afstand voor leerlingen die thuis moeten leren en ontwikkelen. En de zorgen die we ons daarover regelmatig (en terecht) maken. Respect voor iedereen die daar voluit aan werkt elke dag!

Helemaal fijn daarom dat er ook tijd gevonden is om een bijdrage aan deze nieuwsbrief te leveren. Jullie vinden vier bijdragen in deze nieuwsbrief:

- We beginnen met het persoonlijke verhaal van een van onze netwerkdeelnemers (met respect voor ieders privacy doen we het geanonimiseerd) over haar vader die in de zomervakantie een hersenbloeding kreeg. Ze beschrijft hoe zij tijdens zijn revalidatieproces vol vertrouwen en optimisme over de mogelijkheden tot (opnieuw) ontwikkelen van cruciale functies ook dynamiekennis en inzichten van 3D heeft gebruikt. En met welk resultaat...
- Heleen Broerse geeft een inkijkje in de ervaring met de kennismakingsdagen die zij samen met Wendy Veldhuizen mag geven binnen de stichting waar zij werkzaam zijn.
- Lonneke Steens en Mandy Blom verhalen over 'hun kanjers' in groep 8 waarvoor en waarmee zij op dit moment met veel passie en inzet werken.
- Truus van Putten schrijft, mede naar aanleiding van de serie Klassen van omroep Human, enige kanttekeningen bij het veelgehoorde idee en streven naar 'gelijke onderwijskansen'.

Kennis van dynamieken zou ook fantastisch te gebruiken zijn bij een herstelproces.

De kennis van human dynamics is overal toepasbaar. Het is een manier om jezelf beter te begrijpen en voor jezelf te zorgen, van daaruit kun je ook meer begrijpen en openstaan voor wat de ander nodig heeft.

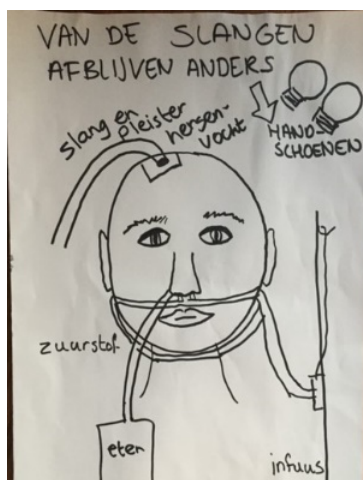
Deze zomer kwam die kennis mij goed van pas in een privé situatie. Mijn vader werd opgenomen met een herseninfarct en na een snelle thuiskomst moest hij de volgende dag onverwachts terug richting ziekenhuis. Nou ja onverwachts... iedereen die zijn gevoel had durven volgen boven de checklist van de arts had hem de avond ervoor al terug naar het ziekenhuis gebracht. Maar 'gevoel vanuit het emotionele aspect' staat in onze familie niet voorop. In het ziekenhuis werd het spannend en om het kort samen te vatten – er kwam een zwelling in zijn hersenen, waardoor hij steeds lastiger kon ademen. Er werd een beademingsbuis ingebracht en hij moest acuut worden geopereerd. Wij wisten niet hoe het af zou lopen. Na een aantal uren bleek de operatie technisch succesvol maar was niet helder hoe hij weer zou functioneren.

Mijn vader was rusteloos en moest daarom vastgebonden worden, met een drain in zijn hersenen, sondevoeding, zuurstofslang en katheter. Niet in staat iets anders te doen dan liggen was hij de regie over zijn leven totaal kwijt. Hij was 'bij' en soms ook niet. Mijn mentale blik had mij niet geholpen bij het volgen van mijn gevoel om hem eerder naar het ziekenhuis te sturen maar was mij nu wel van dienst. Ik kon los van de emotie van afstand naar de situatie kijken en bedacht van uit mijn onderwijskennis dat hersenen veel (nieuws)kunnen leren, nieuwe verbindingen aan kunnen gaan als er maar iets van reactie is. Samen met de artsen checkten wij van alles; het was nog minimaal maar er was overal iets van reactie. Mijn vader was nog steeds rusteloos en opstandig, wij bleven 24 uur bij hem zodat hij niet vastgebonden hoefde te worden, wij hielden zijn handen vast wanneer dat nodig was.

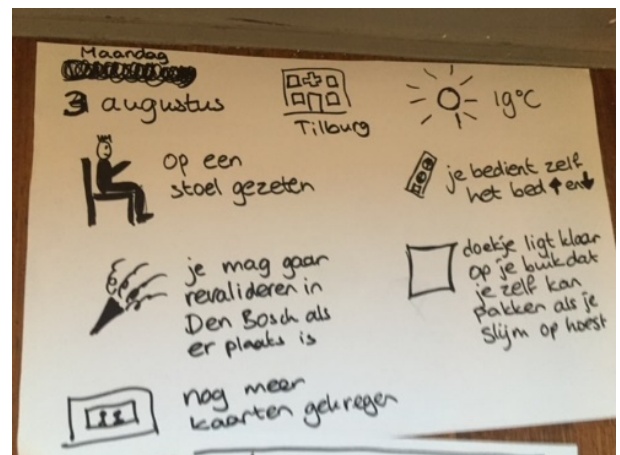
De eerste woorden die hij na een dag of 2 uitsprak waren 'Kom ik hiermee naar huis'. Daar kon ik ja op antwoorden en dat er nog wel een lange weg te gaan was. Ik heb mijn vader nooit in een 'dynamiek' in willen delen omdat ik vond dat hij daar zelf recht op had en ik twijfelde of hij de fysiek-mentale of mentaal-fysieke dynamiek heeft. Ik heb gefocust om af te stemmen op een fysiek mentale dynamiek ten gunste van zijn herstelproces.

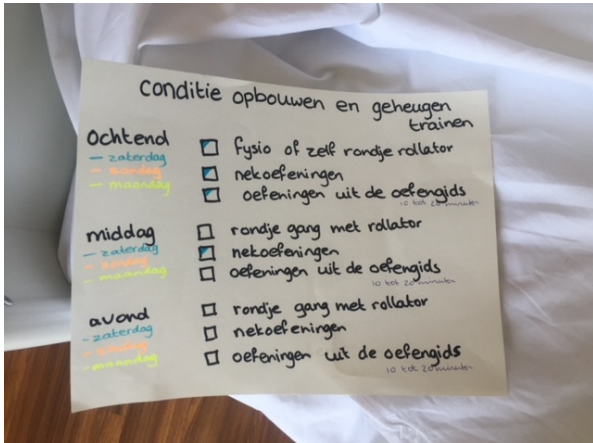
Ik bedacht mij dat hij behoefte zou kunnen hebben aan structuur in de dag, aan een totaaloverzicht van waar hij naar toe moet werken met een stappenplan daar naar toe. Ik heb tekeningen gemaakt van zijn hoofd, de slangen erin en met welke functie ze daar zaten.

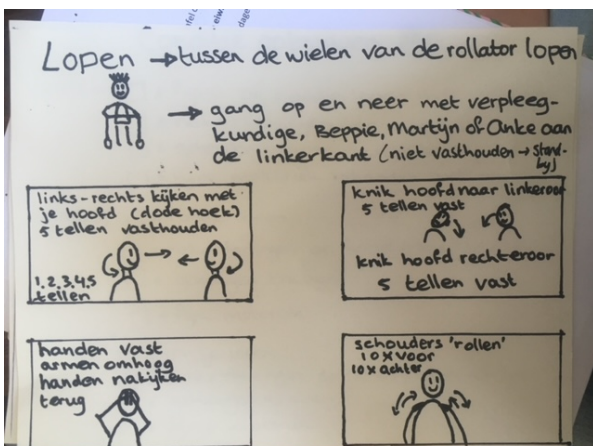
Ik heb voorbeelden genoemd van mensen die ditzelfde proces doorlopen hebben. Ik heb hem uitgelegd dat wij in een paar weken en maanden het proces van 0 tot 71 in versneld tempo over zouden doen. Er moet veel geleerd worden maar dat is te doen. Ik begon met de voorbereidende schrijf oefeningen van de kleuters.

Door dit alles, zag je de rust terugkomen en begon hij te oefenen in bed. Het bieden van perspectief, de stappen ernaar toe en het aangeven 'van het waarom' wat nodig is hielpen hem. Na het eerste herstel na de operatie ging hij terug naar het regioziekenhuis waar de start van de revalidatie werd opgepakt. De fysiotherapeut was positief en ook dat motiveerde hem, maar het ging wel in kleine stapjes. Ik vroeg de fysiotherapeut wat meer te vertellen over het beeld van het hele herstelproces, de stappen die genomen moeten worden, aan te geven hoe veerkrachtig je lichaam is en de oefeningen voor te doen. Toen ging het nog voorspoediger. Hij leerde opnieuw slikken en dat deed hij snel omdat hij wist dat hij dan na een week of 2 eindelijk weer water mocht drinken in plaats van een nat doekje op zijn mond. En zo ging het maar door, afgestemd op de 'comfort-leerzone' van zijn dynamiek maakt hij fantastische vorderingen, boven verwachting.

Voorbeeld van structuur als hulpmiddel bij herstel

Visualiseren van acties, ook weer als hulpmiddel

Tegelijk schoten de woorden van Truus mij te binnen: ontwikkeling zit vaak in het derde aspect en dat betekent voor hem in elk geval het emotionele stuk. Het kan er fantastisch uitzien dat je met doorzettingsvermogen, focus en zonder een traan vorderingen boekt, maar ik wist dat hij ook nog iets te doen had in de verwerking van alles. Daarom heb ik gevraagd of er een maatschappelijk werker kon komen. Uiteindelijk was het niet de maatschappelijk werker, maar het artsenteam wat daarna kwam, dat zorgde voor een toch wel overweldigend gevoel waardoor de tranen kwamen. Ik heb hem geknuffeld zoals wij dat niet gewend zijn te doen en gewoon heel hard meegehuild.

Dit was echt nodig om verder te komen, in je lijf te zakken en van daaruit weer door te gaan. De maatschappelijk werker is gekomen om hierop door te praten en het heeft een plek gekregen. Tijdens het hele proces heb ik foto's gemaakt van IC tot revalidatie; die wil hij niet zien en ook dat is te respecteren. Dat komt nog wel eens of niet, voor nu is het fantastisch nieuws dat hij weer terug is in zijn eigen huis. Herstellend maar zo goed als terug bij hoe en wie hij was. Met een voor mijn gevoel beter ontwikkeld 'derde' principe en dat kan natuurlijk ook het effect van het herseninfarct zijn.

Nieuwsbrief netwerk 3D Onderwijs

Kennismakingsdag Inzicht in Verschillen. (Heleen Broerse)

Al een aantal jaren verzorg ik, samen met collega Wendy Veldhuizen, de kennismakingsdag 'Inzicht in Verschillen'. Deze dagen vinden plaats binnen de stichting waarbij we werken, Stichting Jong Leren. De stichting stuurt 28 scholen aan. Twee daarvan, het Mozaïek in Nieuw-Vennep en De Ruimte in Kudelstaart werken als 3D scholen. De school van Wendy, de Kameleon in Zwanenburg, gebruikt het gedachtegoed Human Dynamics voornamelijk binnen het team.

Na de coachopleiding die Wendy en ik bij Truus en Peter hebben gevolgd, heeft Truus ons opgeleid om deze kennismakingsdagen te verzorgen. Inmiddels hebben we al zo'n 10 trainingen verzorgd. En elke keer zijn de dagen verrassend.

Er is steeds veel animo voor de trainingen. Een aantal leerkrachten wordt 'gestuurd', omdat ze op één van de drie scholen werken. Zij moeten vanzelfsprekend kennismaken met Human Dynamics en vooral opnieuw met zichzelf. Gelukkig melden zich ook nieuwsgierige collega's van de andere scholen uit de stichting en ook directeuren en medewerkers van het bestuurskantoor.

De groepen waarmee we werken variëren in aantal tussen 10 en 16 deelnemers.

Wendy en ik hebben een vaste agenda waarmee we werken. Ook al is deze bekend, we bereiden ons voor iedere bijeenkomst goed voor.

De dag start met een kennismakingsronde en de eerste oefeningen rond de drie centreringen. Zelf hebben we daarna het bouwen van het park uit de training Passie en Talent toegevoegd. Tijdens deze activiteit vragen we de collega's een aantal keer op te schrijven hoe betrokken ze zijn bij de activiteit en wat hun invloed is op het proces.

Wij gebruiken de tijd om te observeren en de eerste reacties van de deelnemers te bespreken. Soms passen we op basis daarvan de agenda aan.

We verzorgen een heerlijke lunch. Het is ook belangrijk dat de collega's er echt even 'uit' zijn.

In het begin gebruikten we zelf veel tijd om zaken toe te lichten. Via de feedback leerden we dat de mensen het fijn vinden zelf te lezen en met vragen te komen. Dat geeft ook meer ruimte voor persoonlijk contact en gesprek. En dat vinden wij weer prettig.

Op drie momenten van de dag doen we een 'zelfcheck'.

Nieuwsbrief netwerk 3D Onderwijs

De deelnemers geven dan aan welke keuze ze hebben gemaakt in centrering en dynamiek. Sommigen zijn heel zeker van zichzelf, anderen twijfelen tot het laatste moment.

De training eindigt altijd met een presentatie. Ook daarin kijken Wendy en ik wat past bij de groep. Soms is er een groepsactiviteit voor de volledige groep, soms individueel en ook in dynamiekgroepen. Het is telkens mooi te zien wat daaruit komt. Het mooist is om te zien hoe iedereen elkaar waardeert in de keuze die wordt gemaakt: er is herkenning en acceptatie.

Na elke bijeenkomst wordt om een vervolg gevraagd. Zo'n vervolgbijeenkomst hebben we één keer verzorgd. Omdat we zo'n training graag snel achter de eerste doen, hebben niet alle deelnemers meteen tijd of krijgen die tijd van hun directeur. Dat is wel jammer.

Wendy en ik gunnen elk team een kennismakingsdag. Het levert veel op voor iedereen: individueel en in teamverband. We hopen ook het directeursberaad kennis te laten maken met Human Dynamics. Het zal hun zeker veel inzicht in zichzelf geven, in de medewerkers en de kracht van het team.

Lieve groep 8

(Lonneke Steens en Mandy Blom)

En dan zit je eindelijk in groep 8. Het jaar van doelen stellen, keihard werken, musical oefenen en op kamp. Het jaar van koesteren wat we nu nog delen met elkaar en het jaar van verder kijken richting de toekomst. Jouw toekomst. Jij kleine, grote 11- jarige.....

En dan zitten ze thuis. Die twintig lieve koppies. Voor een aantal kan het niet lang genoeg duren, voor een aantal is het aftellen tot de dag dat ze weer naar school toe mogen.

En wij als leerkracht.....wij huilen een beetje van binnen omdat we ze zo missen. Want deze mooie club kinderen is van zover gekomen. Ze hebben het niet makkelijk gehad de afgelopen jaren met een aantal relschoppers in de klas (die er ondertussen niet meer zijn) en voortdurend vertrekkende leerkrachten. Vanaf vorig jaar hebben we weer gebouwd met elkaar. Gebouwd aan vertrouwen en veiligheid, maar er is ook gebouwd 'in de kinderen zelf'.

Hoe werkt het bij mij? Hoe zit ik in elkaar? Wat is mijn talent? Wat een mooie kinderen zitten er bij elkaar in deze groep.

Dat meisje in de klas dat o zo traag gaat.....maar als ze eenmaal gaat, dan behaalt ze met een veel kleinere hoeveelheid werk wel dezelfde doelen! Zou de middelbare school begrijpen dat minder huiswerk voor haar waarschijnlijk beter werkt?

Dat slimme kind dat op toetsen vaak niet laat zien wat ze in zich heeft, want haar talent zit in het leven zelf. Ze doorziet wat er speelt, ze bouwt bruggen en ze is in staat op een hoger niveau deel te nemen aan gesprekken in de klas die echt ergens over gaan. Dat talent verdient een kans, toch?

Dat ventje dat jaren heeft geworsteld met zijn eigen onrust. Onze spring in 't veld waarbij ouders door een rouwproces zijn gegaan toen medicatie uiteindelijk de enige oplossing leek.

Nieuwsbrief netwerk 3D Onderwijs

Het kind dat wij eind groep 7 geen voorlopig advies wilden geven omdat wij meer in hem zagen dan dat wij hem op dat moment konden vertellen op basis van de droge cijfers. En nu lukt het hem wel, schieten zijn resultaten omhoog en ziet hij dat ook hij het kan. Streep door alles wat hij de afgelopen jaren heeft laten zien, nu richten we de blik op een toekomst voor hem die open ligt met mooie kansen.

De jongen die leren heel moeilijk vindt. Die worstelt met vragen die andere kinderen in groep 8 al geautomatiseerd hebben. Maar ook de jongen die keihard werkt, doelen stelt, het onderste uit de kan haalt bij iedere opdracht en na een beoordeling bij je bureau staat: 'juf, wat kan ik de volgende keer doen om het weer een beetje beter te krijgen?' Houden wij bij dit kind dan strikt vast aan toetsresultaten of vertrouwen wij op zijn veerkracht wanneer hij zegt dat hij het VMBO-T wel kan!

Dat meisje dat alleen zwart of wit kan denken. Ik mag jou of ik mag jou niet. Als ik jou niet mag, dan ben je misschien een volwassene, maar denk maar niet dat ik met jou praat! Wat gebeurt er met dit, op het eerste oog, zo stoere kind. Het kind dat zich te oud voelt voor kinderachtig gedoe, school vreselijk vindt en bijna alle kinderen in de klas stom vindt. Tegelijkertijd dat kind dat met ons als leerkracht heel goed overweg kan. Dat stiekem lacht om je grapje en alles van je wilt weten als het gaat om je verhalen uit het echte leven. Dat stoere kind dat lacht om Harry Potter, maar bij de eerste pagina's die voorgelezen worden gegrepen is. Hoe moet het straks met haar op de middelbare school? Ze heeft zoveel potentie, maar dat harnas dat ze om zich heen heeft gebouwd.....komen ze daar doorheen?

En die jongen die zo intelligent is, maar zo gesloten en stil. Dat kind dat ongemakkelijk wordt van een persoonlijke vraag, maar die gaat glanzen wanneer hij mag vertellen hoe hij in hemelsnaam dat rekenvraagstuk heeft aangepakt. Dat wij hem dan al lang kwijt zijn, omdat wij het niet meer kunnen volgen.....dat weet hij al lang. Hij lacht er stiekem om. Wat een genot om dit kind binnen zijn talent te zien floreren.

Lieve, grote 11-jarige. Over een aantal weken mogen wij jou een definitief advies geven. Je hebt zo hard gewerkt. Wij beloven jou.....wij kijken verder dan jouw toetsresultaten. Wij zien wij jij bent, wij zien jouw talent. We luisteren naar jouw doelen en naar jouw motivatie om ervoor te gaan. Wij geloven erin dat als jij dit echt graag wilt dit jou zeker gaat lukken. Jouw toekomst ligt open. Ga ervoor en grijp je kans!

Gelijke kansen in het onderwijs? (Truus van Putten)

Een crisis kan ook tot een snellere verandering in vastzittende situaties of systemen leiden. Dat kan de positieve kant zijn van de pandemie waar we nog steeds middenin zitten. Ik zie met betrekking tot onderwijs in elk geval een paar positieve ontwikkelingen:

- Een herwaardering van onderwijs als zodanig, hoe belangrijk scholen zijn;
- Een herwaardering van het mooie vak van de leraar, wat maakt dat sommige mensen op dit moment bewust kiezen om een carrière switch te maken naar dat vak;
- Een zoektocht naar alternatieve manieren van onderwijzen nu dat niet langer fysiek en klassikaal kan: bijvoorbeeld het ontdekken van de vele, digitale mogelijkheden in het lesgeven;
- Een herbezinning op de inrichting van onze scholen: teveel leerlingen in een te kleine en vaak slecht geventileerde omgeving, moeten we dat wel willen ook in de toekomst..
- Een herbezinning op de vroegtijdige selectie op 12 jarige leeftijd, zeker nu objectieve toetsing lastig is geworden. Hierdoor is het de vraag in hoeverre (sommige) kinderen wel een eerlijke kans krijgen op een zo maximaal mogelijk vervolg van hun onderwijsloopbaan.

Over dit laatste hebben we al eens eerder een artikel geschreven, het blijft een hardnekkig onderwerp in ons Nederlandse onderwijssysteem. De serie 'Klassen' van omroep Human laat weer eens duidelijk zien hoe verschillend die kansen zijn en hoe dit ook met name bepaald wordt door de omgeving waarin kinderen opgroeien. Ook laat de serie zien hoe groot de druk is die leerlingen voelen (en hun ouders!) om al vanaf groep 7 'zo hoog mogelijk' te scoren op de cito toetsen.

Voor jullie allemaal dezelfde test, 'klim in die boom'.

We zagen dat veel leraren en bestuurders zich inspinnen om, waar mogelijk, voor leerlingen 'gelijke onderwijskansen' te bevoorwaarden. Zeer lovenswaardig maar in mijn ogen een onmogelijke opgave wanneer het paradigma dat onder ons hele onderwijssysteem zit onveranderd blijft. Dat paradigma zit diep verankerd in onze hele maatschappij: 'hoofdarbeid' loont beter dan 'handarbeid'. Ons hele waarderingssysteem berust daarop waardoor de inkomensverschillen tussen bijvoorbeeld een advocaat en een timmerman bijzonder groot zijn te noemen. Ik hoor in een van de afleveringen een leraar zeggen: 'we kunnen niet allemaal professor worden, bakker worden is ook leuk'. Goed bedoeld natuurlijk, maar welke boodschap geef je dan af? Voor onderwijs betekent dit paradigma: voor hoofdarbeid moet je zo 'hoog mogelijk opgeleid' zijn en voor handarbeid is 'lager geschoold' zijn ook voldoende.

Dus kinderen: zorg dat je zo goed mogelijk scoort en dat vwo advies binnenhaalt want dat verhoogt je kans op maatschappelijk succes?!? Ook al ben je nog maar 12 jaar en ben je nog volop in ontwikkeling.. Bovendien is het nog maar de vraag of je hiervan later echt gelukkig en succesvol gaat worden. Hoeveel leerlingen en studenten lijden onder de enorme druk die zij zichzelf opleggen of door anderen krijgen opgelegd?

Wanneer we dit paradigma niet veranderen is in mijn ogen de hele discussie over gelijke onderwijskansen onzin. Want: we zijn als mensen toch allemaal verschillend en dus niet gelijk (maar wel gelijkwaardig!)? Zo hebben we bijvoorbeeld verschillende onderwijsbehoeften, kwaliteiten en talenten. Toch hebben we in de loop van jaren, met name vanaf de vorige eeuw, het idee ontwikkeld dat we in ons onderwijs onderscheid moeten maken tussen 'leren met je handen' en 'leren met je hoofd' en zijn dat laatste met name gaan overwaarderen.

Net als de Cito toetsen wordt ook aan de IQ test nog steeds veel waarde gehecht. Deze meet verschillende cognitieve vaardigheden, waarbij de testonderdelen met name vanuit het mentale aspect zijn bepaald. Laten we die IQ test nou eens vernieuwen tot een test op talenten die breder liggen dan alleen de cognitieve, mentale mogelijkheden van leerlingen!

Want wanneer we serieus werk willen maken van (verschillen in) talentontwikkeling zullen we onze huidige definitie van intelligentie toch echt moeten veranderen. En daarmee krijgt het idee van 'gelijke kansen' een geheel andere betekenis.

Laten we eens anders kijken naar gelijke onderwijskansen, uitgaande van 'elk kind heeft recht op onderwijs dat passend is bij zijn/haar mogelijkheden, inzet en talent'. Juist daarvoor is het nodig om de 'ongelijkheid' te onderkennen, het verschil te maken voor leerlingen! Natuurlijk heeft ook elke leerling het recht om zich basale vaardigheden eigen te maken die nodig zijn om te kunnen functioneren in onze maatschappij. Laten we vooral ook de andere

ontwikkelingsgebieden, bijvoorbeeld sociaal-emotionele vaardigheden hierbij niet vergeten. De manier waarop zij zich dat eigen maken ziet er verschillend uit, ook op welke leeftijd zij waaraan toe zijn. Ons jaarklassensysteem in het basisonderwijs is inmiddels knap achterhaald. De instroomverschillen zijn immers vanaf het tweede levensjaar al zo verschillend dat het nodig is om maatwerk te maken. Dat onderkennen maakt al een groot verschil voor veel leerlingen en vergroot de kans op onderwijssucces!

Nieuwsbrief netwerk 3D Onderwijs

Omdat we op onderwijs meer invloed hebben dan op het waarderingstelsel in onze maatschappij kunnen we in elk geval al een aantal maatregelen treffen die de onderwijskansen voor alle leerlingen kunnen verbeteren:

- Uitstel van keuzes naar het 15^e of 16^e jaar. Tot die tijd aandacht houden voor de 'gehele ontwikkeling' van kinderen, dus niet alleen de cognitieve kant
- Vanuit zo heterogeen mogelijke samenstellingen in de leerlingpopulatie samen leren en samen werken met daarbinnen maatwerk en oog voor de individuele ontwikkelingsgang. Dat vraagt ondermeer vakwerk van de leraar en initiatief nemen en (mede)verantwoordelijkheid dragen van leerlingen (portfolio)
- Voorgaande betekent dat het jaarklassensysteem in het basisonderwijs EN het denken in sectoren binnen het VO niet langer passend is
- Gelukkig zien we in het BaO hier al steeds meer mooie voorbeelden van. Nu het VO nog of.. gaan we de basisschool verlengen tot 15 jaar? Zorgen we er dan wel voor dat we op 3D wijze blijven leren en ontwikkelen? 3D Onderwijs biedt in elk geval een andere kijk op intelligentie en maakt bovengenoemd maatwerk mogelijk en haalbaar.

Zolang dit allemaal nog niet gerealiseerd is hebben we in elk geval capabele en bevlogen leraren nodig met oog, oor en hart voor kinderen. Die zagen we in de serie 'klassen' gelukkig veelvuldig. Zoals ook de bijdrage van Lonneke en Mandy in deze nieuwsbrief getuigt van deze passie voor kinderen en onderwijs.